

ICOMOS HÍRADÓ

a Magyar Nemzeti Bizottság közleményei

19. évfolyam - 3. szám

2011. június hó

A TARTALOMBÓL

Várak, erődítések – újra használatban
Tusnád 2011 - Konferencia

Az ICOMOS XXI. Közgyűlése – Hollókő

Köztérmegeújítási Nívódíj 2011

Átadtuk a 2010-es Möller Emlékérmét

Vitrázsok a Vajdaságban

Emlékezzünk rá, hogy...
Rejtett évfordulóink

Beszámoló a Tusnád '11 konferenciáról

Az Erdélyi Műemlék-restaurátorok Egyesülete és a Transsylvania Nostra Alapítvány szervezésében 2011. május 18-21. között került sor, Az épített örökség felújításának elméleti és gyakorlati kérdései – Tusnád, nemzetközi tudományos konferenciasorozat 15. ülészakára. Az ülészak témája: Várak, erődítések – újra használatban.

Az épített örökség felújításának elméleti és gyakorlati kérdései – Tusnád, nemzetközi konferencia-sorozat 1992-ben műemlékvédelmi szakképző-tanfolyamként indult Tusnádfürdőn, majd 1993-tól tavaszonként 6-8 napra méretezett tudományos tanácskozássá alakult. Az első tíz konferenciára évente került sor, 2001-ben döntés született a konferencia kétévenkénti megrendezésére. A Tusnádfürdőn megrendezett tizenegy ülészak után a szervezők a tanácskozássorozatot rövidebbre

fogták és függetlenítették Tusnádfürdőtől, azaz a továbbiakban minden alkalommal más-más helyszínre szervezték: 2005-ben Nagybányán, 2007-ben Nagyszebenben, 2009-ben pedig Torockón zajlott le.

A TUSNAD nemzetközi konferencia-sorozat 15. ülészakájának programja előadásokat (bemutatva a várak, erődítések elméleti kérdéseit, illetve esettanulmányokat), kerekasztal-beszélgetést, kiállításokat és tanulmányi kirándulást foglalt magában.

A konferencia Gyulafehérváron kezdődött, és Szilágysomlyón végződött, közben kétnapos kiránduláson vettünk részt Gyulafehérvár-Medgyes-Nagybaromlak-Vajdahunyad-Déva-Nagyvárad-Szilágysomlyó útvonalon.

A korábbi konferenciákkal összehasonlítva az előadások száma csökkent, a kirándulás kissé hosszúra nyúlt, de láthattuk a legfontosabb, beavatkozás alatt álló romokat és erődöket. Gyulafehérváron alkalmunk nyílt a helyreállítás alatt álló székesegyház és püspöki palota megtekintésére is.

A résztvevők körét bővítette, színesítette, hogy a konferencián részt vettek az ICOMOS-ICOFORT tagjai is, érkeztek előadók többek közt Mexikóból, Észtországból, Belgiumból, Portugáliából, Görögországból és Jersey szigetéről is. Míg a román ICOMOS-bizottságot Sergiu Nistor, a németet Christoph Machat képviselte, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság elnöksége sajnos nem tudta képviseltetni magát. Magyarországról Feld István, Máthé Zsolt, Bugár-Mészáros Károly és Arnóth Ádám vett részt, Varga István és dr. Mezős Tamás csak egy-két napot volt velünk, mind a hatan előadást is tartottak. Megtisztelőnek éreztem, hogy előadásom bővített szövegét publikálták a Transsylvania Nostra folyóiratnak a konferenciára megjelent számában. Az ICOMOS-díjasokról szóló kiadványból 20 példányt osztottam szét a résztvevők között.

Bár a konferencia kevésbé volt nagyszabású, és a korábbiaknál több szakmai kritikával is illeték, fontos lenne a lehetőség szerinti nagyobb magyarországi részvétel.

Arnóth Ádám

Köztérmeújítási Nívódíj 2011

A Magyar Urbanisztikai Társaság és az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület 2009-ben alapított közös díját olyan települések, illetve városrészek kaphatják meg, amelyek élen járnak az értékőrző fejlesztési kultúra érvényesülésében, és az új értékek hagyományos értékek megőrzésével történő megteremtésének elősegítésében. A Köztérmeújítási Nívódíj a városképformáló, jelentős közterületek történeti szerkezeti rendjével és rangjával arányos megújításának elismerése.

A Magyar Urbanisztikai Társaság, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület által delegált, valamint a Belügyminisztériumból és a Nemzeti Fejlesztési Ügynökségtől meghívott tagokból álló Bíráló Bizottság az idén két kategóriában egy-egy győztest hirdetett, és két-két pályázatot részesített dicséretben. Az idei díjakat május 12-én dr. Nyikos Györgyi, a NFM helyettes államtitkára, dr. Ónodi Gábor, a MUT alelnöke és dr. Nagy Gergely, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottságának elnöke adta át Makón.

A díjazottak:

Városmagterület, főter kategóriában:

Százhalombatta, Szent István tér rehabilitációja

Az egykori „piszkos 12-höz” tartozó „szocialista város” megújulásának jelképesen és ténylegesen is kulcsfontosságú eleme az új főter, amely méltán állítható példaként más, az „új városok” körébe tartozó hazai városok elé. A jellegtelen, sivár, monumentálisnak szánt, ám lepusztult főter helyébe a kor minőségét tükröző, a meglehetősen heterogén térfalakhoz szervesen illeszkedő, annak elemeit koordináló, az intimitást is lehetővé tevő új tér jött létre a Karádi Gábor vezette térépítész csapat munkája nyomán, amit szervesen egészít ki a hozzá közvetlenül csatlakozó, Korényi András és Zoltai István vezetésével tervezett épületegyüttes is. A Szent István tér

kiváló példát nyújt arra, hogy az egyedi, korszerű és az igényekkel összhangban álló megoldások kreatív alkalmazása messzemenően alkalmas a sematikus, korábbi várostervezési elvek hibáinak ellensúlyozására, az így létrehozott városi terek élettel való megtöltésére.

Lakókörnyezet közterei kategóriában:

Nagykovácsi Főterének megújítása

A tradicionális, inkább utcás jellegű falusi térszerkezet eredetileg nem törekedett főter kialakítására, és eredeti állapotában Nagykovácsi főtere sem volt sokkal több egy útelágazás és egy buszforduló spontán kialakult együttesénél. Ilyen körülmények között kimagaslóan sikerült a BCE Kert- és Szabadtertervezési tanszéke tervezőinek a funkciót, a felhasznált anyagokat és az esztétikai szempontokat ötvözniük. A Főter szintjének átalakításával, a támfalak szellemes alkalmazásával, a templom előterének megfelelő méretezésével, az útvonalak, a buszforduló áthelyezésével igen kellemes, jól használható tér jött létre. Az egyszerű falusi építészethez közel álló építőanyagok, a téglák alkalmazása korszerű, az adottságokhoz illeszkedő, egyben otthonos atmoszférát teremtett.

A megújult tér mintaképpül szolgálhat arra, hogy hogyan lehet olcsó, egyszerű és mégis hatásos megoldásokkal színvonalas környezetet teremteni egy újjáéledő faluban.

A zsűri az alábbi pályaműveket dicséretben részesítette:

Városközpont, főtér kategóriában:

Budapest, XIX. kerület, Kós Károly tér parkrekonstrukciója

A történelmi parkoknak a megváltozó követelményekhez való adaptálása kimagaslóan érzékeny feladata a városi közterek tervezésének. Az egykori pihenőparkból a Vár-Kert Műszaki Tervezési Kft. munkájának köszönhetően többfunkciós városrészközponttá alakuló tér sokszínűségével, kulturált, igényes megoldásaival jól alkalmazkodik a műemléki jellegű városrész mai lakóinak igényeihez.

Pécs központjának megújítása

A nagyszabású kulturális városfejlesztés magját jelentő főtér az S73 Tervező iroda Kft. tervei alapján a teret teljesen átstrukturálva teremtett lehetőséget a közterületi találkozások, szabadtéri események, programok, rendezvények lebonyolítására. A kor szabadtér-építészeti trendjeit követő elegáns megoldásokkal operáló téralakítás a lakosságnak a tervezésbe való bevonására is kiváló példát mutat.

Lakókörnyezet közterei kategóriában:

Miskolc, Szinva terasz kialakítása

Az egykori szocialista iparvárosnak a kulturális városrehabilitáció terén tett lépéseit zászlóshajóként reprezentáló eleme a Szinva terasz megújítása (tervező: Műépítész Építészeti Tervezőiroda Kft.). A mediterrán hangulatot idéző, fiatalos, új térmegoldások kiváló kapcsolatot teremtenek a város és a víz között, lehetőséget teremtve az intim hangulatú találkozásokra is.

Budapest, V. kerület, Szent István térhez kapcsolódó sétálóutcák

Budapest sokelemű és sokszínű közttereinek megújítása önmagában is sokféle, változatosságában is összehangolt megoldások alkalmazását igényli. A mintaszerűen megújított térhez kapcsolódó sétálóutcák közül az Egyed & Partner Kft. tervei alapján kivitelezett Zrínyi utca egyszerűségében is elegáns, hangulatos megoldása az archaizálás veszélyeinek elkerülésével szerethető közteret eredményezett.

Közyűlés - Hollókő

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság XXI. éves rendes közgyűlésére 2011. május 27-én került sor Hollókőn. Szabó Csaba polgármester köszöntőjében vázolta a település múltját és jelenét, külön kitérve az ICOMOS annak idején betöltött, meghatározó munkásságára és szerepére, aminek köszönhetően Világörökségi helyszín címet nyerhetett el Hollókő ófalu.

Román András munkásságáról kis emlékkiállítás felavatásával emlékezett meg Szabó Csaba polgármester és Szekeres-Varsa Vera.

Nagy Gergely elnöki beszámolójában részletes ismertetést adott az elműl egy évről:

Szervezeti élet

A 2010-es év ahogy a magyar műemlékvédelem életében, úgy az ICOMOS életében is sorsfordító év, mégis talán az utolsó tervezhető „békéév”-nek tekinthető.

Az ICOMOS MNB növekvő népszerűsége a tagfelvételi kérelmeknél egyre erőteljesebben érezhető, amihez nem csak az ICOMOS láthatóbbá váló fellépései, hanem az utóbbi háromnegyed év változásai is jelentősen hozzájárultak. A tagfelvételi kérelmek elbírálásakor továbbra is fontosnak tartjuk megőrizni a szervezet szakmaiságát, függetlenségét és civil jellegét. Az elnökség hat alkalommal ülésezett, a vezetőség két ülést

tartott 2010-ben. Az Ellenőrző Bizottság elnöke rendszeresen részt vett a vezető testületek ülésein. A gazdálkodás és az ügymenet tekintetében nem jelzett kifogásolni valót.

Az iroda

Az ICOMOS MNB működésének alapfeltétele továbbra is az iroda. Titkárságunkon 3 fő munkavállalót foglalkoztatunk. Keller Annamária (munkaideje heti 40 óra) irodaigazgatónak köszönhető, hogy irodánk eredményesen működik, az ICOMOS Híradó szerkesztése is feladata. Pakulár Ibolya (munkaideje heti 30 óra) a napi rendszeres teendőket végzi, gondoskodik a honlap karbantartásáról és pénzügyi ellenőri teendőket is ellátja, valamint Fábián Sándorné (munkaideje heti 8 óra) végzi az Egyesület pénzügyi feladatait és könyvelésre készíti elő az anyagokat.

A könyvelés teendőket könyvelő iroda látja el. Az ICOMOS eredményessége azon múlik, hogy a háttérfeltételeket hogyan tudjuk biztosítani. Működésünk feltételeinek megteremtése – szinte közhely – szervezetünk legnehezebb feladata. 2010-ben még sikerűlt, bár ez csak a létezés lehetőségét adta meg, az ott folyó munka elismerésére sajnos továbbra sincs lehetőség. Keller Annamária és Pakulár Ibolya biztosítja a háttérrel. Mindkettőjük munkáját ezúton is köszönöm a teljes tagság nevében. Az ICOMOS Híradó egyre színesebb tartalommal jelenik meg, remélem sokunk érdeklődésére és örömére. Az iroda kutatja fel és teremti meg programjainkhoz a pályázati támogatást. Ez ügyben Pakulár Ibolya szerepvállalását, elkötelezett munkáját külön ki kell emelnem, mert aktivitása és tapasztalata nélkül lényegesen kisebb mozgástér állna rendelkezésünkre.

Pénzügyi helyzet

A 2010-es évet tekintve az ICOMOS pénzügyi helyzetével kapcsolatban az előző évihez viszonyítva jelentős változás nem történt. Egyre nehezebb a működéséhez szükséges pénzügyi feltételek biztosítása. 2010-ben még nem gondolhattunk arra, hogy ez a helyzet majd még tovább is tud romlani. Pályázaton ugyanis csak konkrét programokhoz lehet támogatást találni. Sokszor a megpályázott összeg töredékéből kell az eredeti programot megvalósítani. Ezek lebonyolításához nélkülözhetetlen az iroda, működésének biztosításához azonban egyre szűkülő lehetőségeink adódnak. A KÖH 2010-ben még segítség volt, talán nem utoljára. A Kulturális Minisztérium a tagdíjbefizetésünkhöz még nyújtott támogatást, a külföldi kapcsolataink ápolásához is kaptunk segítséget. Ezek az összegek sajnos korántsem fedezik a tényleges – alacsonyan tartott - költségeket.

Széphegyi Lászlónak tartozunk köszönettel, aki a MOL-lal való kapcsolatunk kialakulását gondozta. Megjelenő kiadványainkhoz nyújtanak, illetve nyújtottak jelentős segítséget.

Idén szerettem volna elkerülni, hogy megismételjem a tavaly elhangzottakat, de sajnos meg kell ismételnem, hogy az NCA pályázattal kiegészítve is csak munkatársaink önzetlen feladatvállalásának köszönhető, hogy szervezetünk aktivitása a nehezedő körülmények miatt is egyre kiterjedtebb. Környezetünk átalakulása megkövetelte (a vállalat fenntartási kötelezettség megszüntetése), hogy az egri CIVVIH irodát megszüntessük. Anyagát a budapesti irodában helyeztük el.

Pénzügyi helyzetünkön segített, hogy két olyan megbízás jellegű szakmai feladatunk volt, aminek bevétele a működést segítette.

Összegezve a KÖH, az NKA, az Oktatási és Kulturális Minisztérium, és az NCA - valamint a Budapest Bank Budapestért Alapítványának segítségével őrizhettük meg jelenlétünket és valósíthattuk meg programjainkat.

Szakmai tevékenység - programok

Az ICOMOS a Tokaj Történelmi Borvidék világörökségi értékeinek a megőrzésével, a Szépművészeti Múzeum bővítésével kapcsolatban és a Bécsi Utcai „Zeppelin” ház meghökkenítő ötletével és hirtelen elvi építési engedélyeivel fogalmazott meg szakmai állásfoglalást. Mindhárom esetben kijelenthetjük, hogy értékeink szempontjából kedvező fordulatot vettek ezek a programok, bár még a végleges megoldásig sok váratlan fordulat történhet.

A rakpart kőfalával kapcsolatban az NFÜ megbízására készítettünk szakvéleményt, álláspontunk a végső döntéskor meghatározó független szakértői véleményként jelent meg. A szakvéleményért kapott szerződött díj az iroda működését segíthette, ezért külön köszönöm Andor Eszter, Kovács Erzsébet, Lővei Pál és Ágostházi László figyelmes és alapos munkáját.

A szakmai tevékenység fontos része volt, hogy felépítettük azt az örökségvédelmi hálózatot, ami egy későbbi kiterjedtebb, az egész országot lefedő civil szerveződésnek lehet az alapja. A Porta Speciosa-val és a Magyar Kulturális Örökségvédelmi Egyesülettel létrejött regionális rendszer meghatározott programjával és megfelelő és reménybeli lehetőségeivel megalapozhatja a műemlékvédelem lényegesen jobb társadalmi kapcsolatát. A szervezet létrehozásában Kovács Erzsébet, Pakulár Ibolya és Deme Péter munkáját kell kiemelnem. A szervezet eddig elért eredményéről a zárójelentésből ismerkedhetnek meg feladat részletei iránt is érdeklődők.

Egyik legjelentősebb programunk a Román András Nyári Egyetem. 2010-ben a 40. Alkalommal került megrendezésre Egerben. Sajnos Noszvajon a megszokott helyszín bezárt, új helyszínt kellett keresni. Ez évben lehetőségünk volt több egyetem arra érdemes fiatal hallgatóit meghívni, ezzel is lehetőséget teremtve arra, hogy a fiatalokat minél szélesebb körben vonjuk be munkánkba. A Nyári Egyetem sikere páratlan az európai műemlékvédelemben. Az NKA-nak köszönhetjük, hogy idén is megszervezhettük a programot. Az épületkutatás lehetőségei, feladatai és szerepe téma köré szerveződött a rendezvényt. A Nyári Egyetem sikeréért egyértelműen Kovács Erzsébetnek tartozunk köszönettel, aki változatlan elkötelezettséggel szervezi évről évre a RAMNYE-t. További eredményként jegyezhetjük, hogy a 2010-es konferencia anyaga hangoskönyvben jelent meg. A Nyári Egyetemnek 2010-ben honlapot is készítettünk.

Panteonunkba Winkler Oszkár és Kiss Gyula érdemelte ki felvételét. Az évfordulóhoz kapcsolódóan a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottságnál Zádor Judit indítványára kezdeményeztük Möller István sírjának rendbetételét, a helyreállított sírnál koszorúzást tartottunk.

A Népi Építészeti Szakbizottság döntése értelmében a Békési Népi Építészeti konferenciát 2010-ben is megszerveztük, hogy a jövőben a hagyományos rendnek megfelelően az OMK-k közötti években szerveződjön. Antal Anna, Balassa Iván, Széphegyi László, Dobos Albert és Pakulár Ibolya munkájának és a Népi Építészeti Szakbizottság rendkívüli munkájának köszönhető, hogy későn tisztázódó anyagi lehetőség miatt a rendkívül nehezen induló program páratlan sikert hozott. A 124 fős részvételi arány minden várakozást felülmúlt. Antal Anna a korábbi év konferenciájának anyagát is kötetbe rendezte, ami a 2010-es Békési Konferenciára jelent meg. Itt is meg kell emlékeznünk a nemrég elhunyt Höhn Józsefről, aki az NKA mellett a konferenciának egyik önzetlen támogatója és szakmai segítője volt.

Möller István születésének 150. évfordulójának alkalmából az ICOMOS kezdeményezésére a Műemléki Világnapi rendezvényt tudományos tanácskozással egészítettük ki. Kovács Erzsébet és Lővei Pál alelnökök biztosították a szakmai szervezést, a világnap tudományos eredménye felkészült szervezőmunkájuknak köszönhető. A világnap összekapcsolt Möller évforduló alkalom volt arra, hogy a KÖH-el és a BMGE Építészettörténeti és Műemléki Tanszékével közösen tartsuk a megemlékezést, és kölcsönösen erősítsük szakmai kapcsolatainkat. Alkalom volt arra is, hogy rendkívüli hazai és nemzetközi Möller érmeikkel fejezzük ki tiszteletünket a műemlékvédelem kiválóságainak. Nándori Klári, Radványi György, Dávid Ferenc, Szabó Bálint, érdemelte ki a kitüntetést. Az évi rendes közgyűlésünkön Ormos Ilonát tiszteltük meg ezzel a szakmai elismeréssel.

Az ICOMOS és Citrom díjak immár a műemlékvédelem meghatározó elismerése, illetve vészkiallása. Év végén döntött a vezetőség, hogy a bíráló bizottság folyamatos megújulási lehetőségének a biztosítására fokozatosan bevezeti a zsűritagok delegálásának a rotációs rendjét. Mivel a vezetőség és az elnökség kifejezetten elégedett volt a zsűri munkájával, az a döntés született, hogy az alaprend megőrzése mellett fokozatosan újabb tagokat nevezünk ki korlátozott időtartamra, így a lejáró mandátumok mellett lehetőség van hosszabbításra, illetve fiatalításra is.

2010-ben a MUT-tal közösen Közterület-megújítási nívódíjat alapítottunk. A városépítészeti és műemlékvédelmi szempontból egyaránt megfelelően megújult közterületeinket kívánjuk példaként bemutatni.

A Műemlékem.hu-val együttműködési megállapodás kötöttünk. A már jól működő hazai eredményes példát követve az egész Kárpát-medencére kiterjesztett program indításához az ICOMOS szakmai partnerként kapcsolódott. A „Határeset” elnevezéssel indított program nyolc nyelvű honlapján, a történeti táji egység épített értékeinek összegyűjtésére nyílik lehetőség.

2010-ben elkészítettük a Román András volt lakóházára telepítendő emléktábla elhelyezéséhez szükséges engedélyezési tervet. Az avatóünnepséget Román András halálának évfordulóján tartottuk. Szekeres-Varša Vera kezdeményező tehervállalása és Keller Annamária szervezőkészsége tette lehetővé az elképzelés megvalósulását.

Eredményes pályázatok nélkül programjainkat nem tudnánk megvalósítani. Felvállaltuk a Karták könyvének bővített és javított kiadását. Ehhez pályázaton kaptunk pénzt, az előkészítés folyamatban van. Ugyancsak 2010-ben kezdtük elkészíteni az ICOMOS-díjas alkotásokat bemutató kötetet, munkánk eredménye azóta már kézzel foghatóvá vált.

Szakbizottságok

A szakbizottságok nagyon eltérő színvonalon dolgoznak. Vannak aktív, vannak szunnyadó és vannak képletesen működő szakbizottságok. Öröndetes a Népi Építészeti Szakbizottság jelentős megerősödése. A történeti kertek, a régészeti szakbizottság érdekes rendezvényekkel jelentkezett, rendkívüli érdeklődés övezte a Turizmus szakbizottság programjait. Igen kedvező fogdatatása van az általuk szervezett műemléki séták sorozatnak. Tartószerkezeti Szakbizottság. Régészeti. Falkép. Visszajelzés nélkül úgy tűnik, hogy vannak egyemberes szervezetek is. A szakterületekhez rendelt szakmai munka továbbra is a szakbizottságokban történik, igen nehéz a szakbizottsági munkatervet, a beszámolókat begyűjtenie az elnökségnek. A szakbizottsági névsorok összeállítása is késésben van. E nélkül nem várható el, hogy az elnökség segíteni tudja a szakbizottság munkáját, vagy figyelje és pályázatokkal támogassa programjaikat.

A Népi Építészeti és a nemzetközi Falkép Szakbizottság kivételével csak az elnökség és a vezetőség által képviselt programokhoz szerezhettünk támogatást.

Megalapítottuk a Bölcsék Tanácsát. Elnöke Ágostházi László, aki folyamatos jelenlétével, valósi bölcsességével és határozott véleményével az elnökség munkáját jelentősen segítette. Sajnos a Tanácsba felkért tagok sokszor magára hagyták feladatával.

Kapcsolatainkról

Az elmúlt évben céljaink megvalósításához egyre több társszervezettel sikerült közös programokat szervezni, illetve egyre eredményesebb velük az együttműködésünk. A KÖH-el, a hivatalos műemlékvédelem szervezetével 2010 első felében változatlan volt a kapcsolatunk, a második félévben a KÖH is nehéz helyzetben találta magát. Nem az ICOMOS-on múlt, hogy voltak és vannak területek, ahol bizonyos kérdésekben nehezebbé vált az egyeztetés. A Kulturális Minisztériummal partnerkapcsolat alakult ki, egyre kiegyensúlyozottabb a viszonyunk. Az átszerveződés után kapcsolataink tovább fejlődtek.

Sajnos nem ezen múlik, hogy a megváltozott gazdasági helyzet minden partnerünket új helyzet elé állította. Más civil szervezetek közül a Porta Speciosa-val, a Magyar Örökségvédelmi Egyesülettel, a MÉSZ-szel, a MUT-tal különösen szoros, folyamatosan erősödő szakmai együttműködés alakult ki. A Podmaniczky Páholynban való részvétel további szervezetekkel való közös fellépést segíti. A Somogyi Reneszánsz Szövetség több rendezvényén vettünk részt.

Nemzetközi kapcsolataink

Nemzetközi szervezetünkkel és a párizsi irodával továbbra is kiváló a kapcsolatunk.

Európai elnökök találkozója Arles-ban volt júniusban. Dublinban a Tanácsadó Testület és a Nemzetközi Tudományos Tanács tartotta ülését, ahol szervezetünket sajnos csak egy fő képviselhette. Jelenlétünk jelentős hatással volt a Bécsi utcai nyilatkozat megjelenésére.

Brüsszelben Visy Zsolt vállalta fel Verespatak ügyét, ami után Romániában több meghatározó szervezet adott ki az ügy szempontjából kedvező állásfoglalást.

Wierdl Zsuzsa szervezőmunkájának köszönhető, hogy újjászületett a nemzetközi falképbizottság. Többször üléseztek Firenzében az első választás előkészítésére. Időközben Wierdl Zsuzsát a szervezet elnökének is megválasztották három évre, amihez ezúton is gratulálunk.

Az ICOMOS programjairól és 2010-res életéről szóló jelentés tárgyiszű összefoglalása nem szólhat arról a felelős munkáról, amit többen önként végeznek szervezetünk érdekében. Nincsenek sokan, de számuk érezhetően bővül. Köszönöm munkájukat abban a reményben, hogy a tagság egyre szélesebb körben kapcsolódik be az aktív munkába is. Ennek az útnak a megtalálása és segítése az elnökség és a vezetőség egyik legfontosabb feladata lesz.

Nagy Gergely beszámolója után Piros László ismertette a pénzügyi helyzetet, és tette közzé az 2010 évi egyszerűsített mérleget:

BESZÁMOLÓ MÉRLEGE 2010.év		ezer forintban
A. Befektetett eszközök		302
B. Forgóeszközök		12 838
ESZKÖZÖK (AKTIVÁK) ÖSSZESEN		13 140
C. Saját tőke		11 531
FORRÁSOK (PASSZÍVÁK) ÖSSZESEN		13 140
BESZÁMOLÓ EREDMÉNYLEVEZETÉSE 2010. év		ezer forintban
ÖSSZES KÖZHASZNÚ TEVÉKENYSÉG BEVÉTELE		29 877
TÉNYLEGES PÉNZBEVÉTELEK		29 877
KÖZHASZNÚ TEVÉKENYSÉG RÁFORDÍTÁSAI		29 801
TÁRGYÉVI PÉNZÜGYI EREDMÉNY		172
TÁRGYÉVI EREDMÉNY		172
1. Közhasznú tevékenység tárgyévi eredménye		76

A 2010. évi elnöki beszámolót és a közhasznú jelentést a közgyűlés egyhangúlag elfogadta.

Három szakbizottságtól érkezett éves beszámoló:

Régészeti Műemlékhelyek Szakbizottság beszámolója

1. Itinerarium Hungaricum II.

Jerem Erzsébet és Mester Zsolt szerkesztésében megjelent az őskori kötet az NKA támogatásával angol nyelven is: Prehistoric monuments and collections in Hungary. Archaeolingua 2010, pp. 264.

Tari Edit megkezdte a román kori kötet szerkesztését.

2. Szakmai tanácskozás

2010. március 1-én országos régészeti szakmai tanácskozásra került sor: Konferencia a régészeti örökségvédelemről és a múzeumok szerepvállalásáról címen. A nagy érdeklődés mellett megtartott konferencia szervezői a Megyei Múzeumok Igazgatóságának Szövetsége, a Magyar Régész Szövetség, a Pulszky Társaság –Magyar Múzeumi Egyesület és az ICOMOS Régészeti Emlékhelyek Szakbizottsága voltak.

3. A ripa Pannonica világörökségi pályázatának előkészítése

Folytatódnak a földi és légitérészeti kutatások mind Pannonia, mind Dacia limese mentén a Római Birodalom limese – Pannonia határa mint világörökségi helyszín nevezési pályázat kidolgozása céljából. A KÖH vezetésével két magyar szervezet (PTE, Paks Város Önkormányzata) és több külföldi szervezet részvételével kidolgozott Central European-pályázat elnyerte a támogatást, ennek alapján folyik a ripa Pannonica bejárása, világörökségi pályázati kidolgozása. A munka 2011-re elkészül. – LIDOR programban a PLT 2010-től már 5 székelyföldi múzeummal együttműködve kutatja Dacia keleti limesét, készíti elő egy esetleges világörökségi nevezésre.

4. Március 15. tér fejlesztési terve

Az ICAHM képviseletében Visy Zsolt részt vett a Március 15. tér múltját bemutató javaslatok vitáján 2010. július 12-én. Bár nem vitatta a már engedélyezett terv pozitív vonásait (a késő római erőd alaprajzának teljesebb, de elsősorban jelzésszerű bemutatása, a ripa Pannonica térképszerű megjelenítése), örökségvédelmi és bemutatási szempontból aggályosnak tartotta a megmaradt torony és falszakasz csökkentett méretű, üveg alatti bemutatását.

5. Aerial archaeology – World Heritage. The role of aerial archaeology in the nominating and monitoring process of archaeological World Heritage Sites címen Visy Zsolt az ICAHM Európai Bizottsága nevében szekciót szervezett az European Association of Archaeologists hágai éves, szeptemberben megrendezett konferenciáján, amelyen nagy érdeklődés mellett 8 előadás hangzott el. A szekciót Visy Zsolt távollétében Douglas Comer elnökölte. Az előadások megjelennek a Multidisciplinary perspectives in archaeological heritage management című ICAHM-sorozatban.

6. Alburnus Maior kulturális öröksége

Visy Zsolt 2010. november 30-án részt vett a Brüsszelben tartott nyilvános meghallgatáson, amelyet az Europa Nostra szervezett az Európai Parlamenttel közösen Verespatak kulturális örökségéről. Előadásában a Verespatakkal foglalkozó ICOMOS-állásfoglalásokat ismertette, valamint kifejtette Alburnus maior világörökségi jelentőségű római kori régészeti örökségének jelentőségét a világörökségi kritériumok alapján. A nyilvános meghallgatás eredményeként előbb egy román állásfoglalás jelent meg, amely határozottan támogatja a helyszínnek a világörökségi várományosi listára való felvételét, majd hasonló értelmű állásfoglalások születtek az ICOMOS és az Europa Nostra részéről is.

Visy Zsolt
a Régészeti műemlékhelyek szakbizottság elnöke

Fotogrammetriai Szakbizottság beszámolója

Előadások:

1. Szerdahelyi András, doktorandusz:

A digitális fotogrammetria felhasználása a műemlékvédelemben - Ünnepi Konferencia Dr. Bíró Péter akadémikus 80. és Dr. Kis Papp László egyetemi tanár 70. születésnapja alkalmából. Budapesti Műszaki Egyetem, 2010. november 11.

2. Dr. Kis Papp László egyetemi tanár - Szerdahelyi András doktorandusz:

A 4-es Metró építéséhez kapcsolódó felszíni műemléképületek állékonyságvizsgálata digitális fotogrammetriai eljárással -Beszámoló a tanszéki kutatásokról - Szeminárium 2011. november 18

3. Homolya András egyetemi adjunktus:

A légi fotogrammetria szerepe a korszerű településrendezési térinformatikai rendszerek kidolgozásában. Beszámoló a tanszéki kutatásokról - Szeminárium 2011. november 18

Szaccikk:

1.Szerdahelyi András doktorandusz:

Digitális fotogrammetriai adatok automatikus feldolgozása a műemlékek felmérésénél - Doktoranduszi tudományos ülés, 2010. június 10

Kis Papp László
a Fotogrammetriai Szakbizottság elnöke

Népi építészeti szakbizottság Beszámolója

A Szakbizottság legfontosabb tevékenysége a XVII. Békési Népi Építészeti tanácskozás megszervezése, lebonyolítása volt. A szeptember 30 - október 2 közötti tanácskozás a programnak megfelelően zajlott le, minden előadó megjelent és megtartotta előadását. Jól sikerült a magyar-román határ két oldalára szervezett kirándulás, amit a jelentkezők magas száma miatt két autóbusszal bonyolítottunk le. Az egész tanácskozáson a regisztrált résztvevők száma 124 volt – ez magasabb minden eddiginél. Az NKA és egyéb támogatásoknak köszönhetően anyagilag is pozitív mérleggel zártuk a rendezvényt. A tanácskozásról ismertetések jelentek meg az ICOMOS Híradóban, az Örökségvédelemben valamint az ICOMOS honlapján és a Műemlékvédelemben.

A tanácskozásra megjelent az előző, a XVI. Népi Építészeti Tanácskozás előadásait közreadó kötet, megújult formában és kivitelben. Ugyancsak a tanácskozásra a Műemlékvédelem népi tematikus számot jelentetett meg, mindkét esetben Antal Anna és Balassa M. Iván szerkesztésében illetve közreműködésével.

A Szakbizottság 2010 évi tevékenységének része volt a Torockó Dokumentummal (Dekrétum) foglalkozás. L. Balogh Kriszta előterjesztésében megvitattuk a kérdést, lezárásaként elfogadtunk egy általánosságban mozgó, alapvetően egyetértő állásfoglalást.

A szakbizottság hosszú szünet után aktiválja CIAV kapcsolatát – Antal Anna részt vett az éves, Norvégiában és Svédországban megrendezett szemináriumon.

Balassa M. Iván
a Népi Építészet szakbizottság Szakbizottság elnöke

A közgyűlésen adtuk át idén is, ünnepélyes keretek között, a Möller István Emlékérmet:

A Möller emlékbizottság döntése alapján az ICOMOS
Magyar Nemzeti Bizottsága
a 2010-es Möller István Emlékérmet
a műemlékvédelem tervezési-, kivitelezési-,
városrendezési-, igazgatási-, oktatási-, területen elért
kiemelkedő és marandó eredményeiért, szakirodalmi
munkásságáért

**Ágostházi László DLA építésznek
adományozta**

Ágostházi László DLA a Budapesti Műszaki Egyetem Építésmérnöki Karának elvégzése után 1957-től az Országos Műemléki Felügyelőség Kivitelezési Osztályán, a balaton-felvidéki műemléki munkák terén dolgozott. Ezt követően a Városépítési Tervező irodában tervezőként, majd a Fejér Megyei Tervező Iroda műszaki igazgató helyetteseként dolgozott. Visszakerülve a VÁTI-ba a műemléki műterem tervezője lett.

Közeleli tevékenységében is a műemlékvédelmet szolgálta, amikor 1987 után az aktuális minisztérium műemléki főosztályának vezetője lett, ahol az igazgatásban, a törvényalkotásban, a szakmai feltételek megteremtésében szolgálta az örökségvédelmet.

Az Ybl Miklós Műszaki Főiskola Urbanisztikai Tanszékének vezetőjeként generációkat nevelt és oktatott a műemlékvédelem tiszteletére, gyakorlatára.

Tervezési munkáinak egy részét megtalálhatjuk Budapesten: (például a Flórián téri romterület kialakítása) és szerte az országban, így többek közt Sopronban (Előkapu utca 11. 1961-1966, Szent György utca 7. 1967-1972, Halász utca 1.), Pécsen (tömbrekonstrukciós tervek 1970-1972), Kőszegen (Kelcz-Adelffy utca 6. lakóház, Szent Imre templom tatarozása 1964-1966), Berhidán (római katolikus templom helyreállítása 1962-1964), Fertőrákoson (püspöki kastély helyreállítása 1963-1964), Egerben (volt Lyceum tatarozása 1962-1965), Vizsolyon (református templom helyreállítása 1972-1974), Szántódpusztán (kastély helyreállítása 1972-1976, és területrendezési terv 1961-1974).

A műemlékvédelem területén tervező társait is hasznosan segítette véleményével, a műemlékvédelem ügyét szolgálta tervtanácsi véleményeivel. A társadalom műemléki tisztánlátását a civil szervezeteken keresztül, előadásaival is segítette. Ma is több szakmai szervezet aktív tagja, irányítója. Kiemelendő az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság tagsága és a betöltött tisztségei. Jelenleg a Bölcsék Tanácsának elnöke. A Műemlékvédelem című folyóiratban állandó rovatban hívja fel a figyelmet az aktuális évfordulókra.

A kiemelkedő, sokrétű munkát és annak eredményességét tükrözik az Ybl-díj, az Építészeti Nívó-díj, az Európa Nostra-díj, a Forster Gyula-díj, a Magyar Műemlékvédelmi-díj és számos más kitüntetés.

Az ICOMOS Műemlékvédelmi Panteonja 2011-ben két újabb taggal bővült, Deme Péter tartott laudációt a Panteon két új jeles tagjáról, Tombor Ilonáról és Sedlmayr Jánosról.

Az emléklapot Sedlmayrné Beck Zsuzsának Nagy Gergely és Fejérdy Tamás ünnepélyes körülmények között adták át a közgyűlést követően Budapesten.

ICOMOS MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG

Műemlékvédelmi Panteon

SEDLMAYR JÁNOS (1932 – 2004)

Sedlmayr János 1932-ben született osztrák származású nemesi családban. Édesapja Sedlmayr Kurt akadémikus, Kossuth-díjas növénynevelő, nagybátyja Hans Sedlmayr, a salzburgi egyetem művészettörténész professzora. János a győri bencés gimnáziumban szerzett érettségije után édesapja ösztönzésére – aki korán felfigyelt rajz tehetségére – a Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karán szerzett 1955-ben építészmérnöki oklevelet. Még hallgató korában, a Műemlékvédelem fakultatív tárgya kapcsán került kapcsolatba Dr. Gerő Lászlóval, akinek a hívására jutott 1957-ben az Országos Műemléki Felügyelőség Tervezési osztályára, amely aztán élete végéig meghatározó jelentőségű munkahelye volt. Kiemelkedő hatású mesterének vallotta Gerő Lászlót, aki mellett Entz Géza, Horler Miklós, Szakál Ernő voltak szintén példaképei.

Választott szakterületét, a műemlékvédelmet, tehetségével és szorgalmával példaadóan magas szinten művelte. Mindezt jól érzékelteti a saját maga által összeállított lista, amelyben 106 műemlékhelyreállítási terv, 40 új épület illetve épületrészlet, síremlék, stb. található; indult 33 tervpályázaton – nagyon sok

nyereménnyel. Publikációs listáján 290 tanulmány, rövidebb-hosszabb cikk és önálló kötet szerepel. Alkotó egyéniségére különösen jellemző volt az a készség, ahogy tervezett alkotásaival mintegy együtt élt, kutatta azok történetét-alakulását, és szinte mindegyiket igényes, történetileg hiteles, művészi igényességű rekonstrukciós, illetve magyarázó ábrákkal egészítette ki.

Alkotásai közül nagyon nehéz bármelyiket is kiemelni, hiszen azok ma már jóformán a műemléki helyreállítások klasszikus példái közé sorolhatóak. A visegrádi Salamon-torony, a nagyvázsonyi, az ozorai vagy a kőszegi vár, Sopron belvárosában a középkori zsinagóga vagy a Tábornok-ház, Győrben a Héderváry-kápolna, Vértesszentkereszten a kolostorrom, Nagybörzsönyben a Szent István- és a Bányász-templom helyreállítása mind Sedlmayr János tehetségét hirdeti, sok más alkotásával együtt. Méltán nyerte el addigi munkásságáért 1964-ben az Ybl Miklós Díjat.

Szerény, visszahúzódozó s adott esetben igen jó egyéni humorú egyénisége emléket kollégái, barátai, tisztelői méltán őrzik 2004 decemberében történt elhunytá óta.

ICOMOS MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG

Műemlékvédelmi Panteon

TOMBOR ILONA (1908 – 1997)

Akik az egykori Országos Műemléki Felügyelőség fotótárának kezelőjeként, majd a későbbiekben az intézmény könyvtárosaként emlékezhettek komoly, mégis derűs, szerény, de mindig segítőkész, nagy tudású személyiségére, talán nem is sejthetik, hogy milyen széleskörű, művészi-tudományos „előéletet” mondhat a magáénak. Az intézmény auláján keresztül a könyvtár felé siető, majd íróasztala fölé hajló alakja szorosan hozzátartozott az OMF, majd jogutódja, az Országos Műemlékvédelmi Hivatal életéhez és működéséhez. Az intézmény keretei közé annak idején maga Gerevich Tibor hívta, aki a Római Magyar Akadémia megalapítója, majd pedig a Műemlékek Országos Bizottságának - a mindenkori műemléki szervezet elődintézményének - 1934-ben kinevezett első irányítója volt. Ezt

megelőzően azonban Tombor Ilona 1928 és 1933 között elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát. Ekkor kötött életre szóló barátságot Illés Árpáddal, László Gyulával, a későbbi, nagy tiszteletnek örvendő festőművész régész-professzorral, valamint Bartha Lászlóval és Tóth Menyhérttel. Későbbi, fiatal „műemlékes” kollégái közül kevesen tudták, hogy egyik első publikációját Csontváry Kosztka Tivadar művészetéről írta még 1933-ban. 1935-től 1945-ig, tíz éven át gimnáziumi rajztanár volt, eközben a Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészeti karán néprajzot, történelmet, és művészettörténetet hallgatott. Gerevich Tibor tanítványaként nyerte el 1945-ben a doktori címet *Kalotaszegi templomok festett asztalosmunkái* című disszertációjával, mely 1947-ben jelent meg. Ez a mű mintegy kijelölte kutatói életművének legfőbb vonulatát: a templomi festett asztalosmunkák vizsgálatát, melyre valójában képzőművész alapképzettsége predesztinálta. Elmélyült és alapos feldolgozását adja a minden szempontból izgalmas erdélyi földrajzi egység, néprajzi táj ide sorolható emlékeinek. 1945-ben került a Gerevich Tibor vezetése alatt álló Műemlékek Országos Bizottságához, előbb mint művészettörténész, majd a fotótár kezelőjeként, ezt követően pedig könyvtárosként, folytatva művészettörténeti kutatásait is. Részt vett a műemléki topográfia munkálataiban, és több tanulmányt publikált középkori falusi templomokról, foglalkozott az egervári vár építéstörténetével, ötvös emlékeinkkel, a középkori falképek ornamentikájával, Rómer Flóris útijegyzeteivel - de kutatásainak homlokterében változatlanul a festőasztalosok munkássága állt. A következő, e körbe tartozó tanulmánya 1951-ben jelent meg a Magyar Tudományos Akadémia közleményeiben a *Borsodi festett asztalosmunkákról*, melyben nagyon alapos elemzést ad az egyik fontos emlékközpontról. 1967-ben jelent meg a Corvina kiadónál a *Régi festett asztalosmunkák a XV-XIX. században* című kötete, mely még abban az évben idegen nyelveken is napvilágot látott. Ennek köszönhető, hogy a magyar művészet e fontos területe a külföldi kutatás számára ismertté vált. Kevés szerzőnek adatik meg hogy műve olyan kézikönyvvé váljon amit csak a vezetéknévén emlegetnek, és mindenki tudja, miről van szó. Ilyen a „Tombor”, Tombor Ilona: *Magyarországi festett famennyezetek és rokonemlékek a XV-XIX. Században* című, az Akadémiai Kiadónál 1968-ban megjelent munkája. Megjelenésének idején gyakori volt hogy a trianoni határok korlátozták a kutatók lehetőségeit, ezért is figyelemreméltó, hogy külön fejezetben ismerteti szülőföldjének, a történeti Felvidéknek, és munkássága kiindulópontjának, Erdélynek az emlékeit. Elemzése sok tekintetben a mai napig helytálló, az őt követő nemzedékek inkább csak kiegészítették, árnyalták, mint kétségbevonták volna megállapításait. A csatolt Adattár – korpusz - pedig mindmáig lenyűgöző gazdagságú forrása minden ez irányú kutatásnak.

1963-ban nyugdíjazták, de továbbra is a könyvtárban dolgozott, rendszeresen fordított két idegen nyelvből is. 1994-ben ment másodszor is nyugdíjba. Hosszú, eredményekben gazdag életpályája – melyet semmiféle látványos elismerés nem kísért, - a műemlékvédelem intézményeiben töltött egy híján ötven esztendő szolgálata méltó arra, hogy az ICOMOS Műemlékvédelmi Panteonjában helyet kapjon, művei mindenki számára elérhetően maradandóak.

A közgyűlést követő ebédet egy nagyon jó hangulatú rövid szakmai séta követte Sztrémi Zsuzsa vezetésével

majd meghívott vendégeinkkel és előadóinkkal - H. Nándori Klára, H. Vladár Ágnes, Kiss József, Komjáthy Attila, Komjáthyné Kremnicsán Ilona, Mendeléné Anda Judit, N. Waigand Mária, Nagy Gergely, Örsi Károly, Szabó Csaba, Sztrémi Zsuzsa, Wirth Péter - kerekasztal beszélgetésre került sor Hollókő múltjáról, jelenéről és jövőjéről.

Ágostházi László DLA:

EMLÉKEZZÜNK RÁ, HOGY. . .

Július

- Július 1. **150 éve** (1861) halt meg *Koch Henrik*, számos hazai kastély (köztük pl. a főtű kastély) építője
- 145 éve** (1866) született *Jendrassik Alfréd*, sok kórház, klinika, bérház tervezője
- 30 éve** (1981) halt meg *Breuer Marcel* építész, belsőépítész, a Bauhaus növendéke, majd tanára
- Július 3. **105 éve** (1906) született *Hermány (Huber) Géza* építész-mérnök, területi főépítész, városrendező
- Július 5. **95 éve** (1916) született *Valentiny Károly* Ybl-díjas építész, városrendező, szakíró
- Július 6. **105 éve** (1906) kezdték el építeni *Kecskeméten az Iparos Otthon* épületét (Komor Marcell és Jakab Dezső)
- Július 7. **10 éve** (2001) nyitották meg ünnepélyesen a hajdani Ganz gyártelep helyén a *budapesti Millenáris Parkot*
- Július 8. **115 éve** (1896) született *Dr. Csonka Pál* Kossuth- és Állami-díjas műegyetemi tanár
- Július 10. **65 éve** (1946) halt meg *Hüttl Dezső* egyetemi tanár, akadémikus, sok középület tervezője
- Július 11. **130 éve** (1881) született *Zerkovitz Béla* építész, Czigler Győző majd Hauszmann Alajos munkatársa, aki később mint zeneszerző is ismertté vált
- 115 éve** (1896) nyitották meg ünnepélyesen a *Budapest Rákóczi-téri vásárcsarnokot*
- 85 éve** (1926) kezdték el építeni a *budapesti Regnum Marianum templomot* (Kotsis Iván), melyet az 1950-es években lebontottak
- Július 17. **105 éve** (1906) született *Károlyi Antal* Ybl-díjas építész, középületek tervezője, műemlék restauráló (pl. várpalotai vár)
- Július 19. **280 éve** (1731) helyezték el a Budapest I. kerület Fő-utcai *Erzsébet-apácák temploma* alapkövét
- Július 20. **20 éve** (1991) halt meg *Dianóczki János* Ybl-díjas, sok közlekedési létesítmény (pl. a tihanyi és a szántódi kikötő, az egri buszpályaudvar) tervezője
- Július 21. **265 éve** (1746) szentelték fel a budapesti *Batthyány-téri Szent Anna-templom szentélyét* (Hamon Kristóf)
- 110 éve** (1901) helyezték el *Bátaszéken az római katolikus templom alapkövét* (Hofhauser Antal)
- Július 22. **75 éve** (1936) halt meg *Pilch Andor*, a századfordulón sok Baranya megyei köz-, magán- és mezőgazdasági épületének tervezője

- Július 24. **310 éve** (1701) szentelte fel Széchenyi Pál veszprémi püspök *Mórott a kapucinus templom és rendház* épületét
- 100 éve** 1911) kezdték el építeni a budapesti *Városligeti-fasorban a református templom* épületét (Árkay Aladár)
- Július 25. **130 éve** (1881) született *Rerrich Béla* építész, kertművész, akinek legismertebb alkotása a szegedi Dóm-teret keretező épületegyüttes
- 55 éve** (1956) halt meg *Borbíró (Bierbauer) Virgil* építész, szakíró, a modern magyar építészet egyik kiemelkedő teoretikusa és alkotója
- Július 26. **290 éve** (1771) helyezték el *Debrecenben a Szent. Anna templom* (G.B.Carlone) alapkövét
- Július 27. **300 éve** (1711) helyezték el a budapesti *Rákóczi-úti Szent Rókus kápolna* alapkövét
- 245 éve** (1766) szentelték fel *Vácott a ferences templomot*
- Július 29. **140 éve** (1871) született *Fischer Ferenc* Lechner-követő építész, bérházak, villák Tervezője
- Július 31. **85 éve** (1926) halt meg *Hauszmann Alajos* építész, egyetemi tanár, az MTA tagja, a századvég egyik legismertebb magyar építésze

Augusztus

- Augusztus 2. **275 éve** (1736) helyezték el *Egerben a Nagyboldogasszony (ferences) templom* alapkövét
- Augusztus 5. **140 éve** (1871) született *Jónás Dávid*, a modern magyar építészet egyik előfutára, egyebek közt a budapesti Dohány utca 12-14.sz. nyomdaépület tervezője
- Augusztus 7. **10 éve** (2001) halt meg *Fazakas Péter* Ybl-díjas, Alpár- és Hild-érmes építész, 1978 óta Vas megye főépítésze, sok középület, lakóház, templom tervezője
- Augusztus 8. **25 éve** (1986) halt meg *Erdei Ferenc* Ybl-díjas építész, nagyon sok műemlék (pl. szerencsi vár, felsőörsi templom) helyreállításának tervezője
- Augusztus 9. **145 éve** (1866) nyitották meg ünnepélyesen a *Fővárosi Állat- és Növénykertet* (Skalnitzky Antal és Koch Henrik)
- Augusztus 10. **15 éve** (1996) halt meg *Hajnóczi Gyula* Ybl-díjas építész, régész, egyetemi tanár, a műszaki tudományok doktora, számtalan hazai romterület konzervátora, szakíró
- Augusztus 11. **210 éve** (1801) szentelték fel a budapesti Petőfi-téri *görögkeleti ortodox templomot* (Jung József)
- 85 éve** (1926) avatták fel Budapesten a *Császár uszodát* (Hajós Alfréd)
- Augusztus 12. **165 éve** (1846) született *Freund Vilmos*, historizáló bérházak, villák és középületek alkotója, sok épülete áll a budapesti Andrássy úton
- Augusztus 13. **85 éve** (1926) halt meg *Tóth István*, a Debrecenben és környékén működő építész, egyebek közt a debreceni Zenede (ma Zeneművészeti Szakiskola) alkotója
- Augusztus 14. **240 éve** (1771) halt meg *id. Mayerhoffer András*, a magyar barokk építészet egyik legjelesebb alkotója
- 200 éve** (1811) született Clark Ádám, a budai Alagút tervezője és megépítője

- 130 éve** (1881) halt meg *Handler József* soproni építész
- Augusztus 17. **165 éve** (1846) született *Feszy Adolf*, sok bérház és középület tervezője
- 115 éve** (1896) avatták fel *Nagybecskereken a zsinagógát* (Baumhorn Lipót)
- Augusztus 18. **185 éve** (1826) szentelték fel *Gyenesdiáson a Szent Imre templomot*
- Augusztus 20. **135 éve** (1876) szentelte fel Fogarassy Mihály erdélyi püspök *Csíksomlyón a búcsújáró templomot*
- 135 éve** (1876) adták át nagy ünnepségekkel Budapesten a *Sugárutat*
- 65 éve** (1946) avatták fel újra az újjáépített budapesti *Szabadság-hídat* (egykori Ferencz József-híd)
- Augusztus 21. **155 éve** (1856) született *Kirstein Ágoston*, a Pécssett alkotó osztrák származású építész
- Augusztus 22. **50 éve** (1961) halt meg *Orbán Ferenc* építész, a Felsőépítőipari Iskola tanára, számtalan igazságügyi épület (pl. Balassagyarmat, Torda, Székesfehérvár, stb.) alkotója
- Augusztus 25. **80 éve** (1926) helyezték el a tihanyi *Biológiai Kutató Intézet* (Kotsis Iván) alapkövét
- Augusztus 27. **225 éve** (1786) avatták fel ünnepélyesen a Budapest *III. kerület Kálvin-köz 3.sz. alatti református templomot*
- 95 éve** (1916) halt meg *Petrik Albert* építész, művészeti író, aki több mint 3000 fényképfelvételt készített magyar műemléképületekről
- Augusztus 28. **60 éve** (1951) halt meg *Kertész K. Róbert*, egyebek közt a gödöllői premontrei gimnázium és rendház (ma az egyetem központi épülete) tervezője
- 5 éve** (2006) halt meg *Beniczky Péter* Fejér-megyei főépítész
- Augusztus 31. **155 éve** (1856) szentelte fel Scitovszky János prímás az *esztergomi Bazilikát* (Kühnel Pál - Packh János – Hild József) ünnepélyes külsőségek közepette
- 115 éve** (1896) nyitották meg ünnepélyesen a *budapesti Nagykörutat*
- 70 éve** (1941) halt meg *Málnai Béla*, a századelő sok villájának, bérházának, középületének tervezője

Könyvajánló

2010 decemberében hiánypótló, háromnyelvű összefoglaló tanulmány jelent meg a Vajdaság köz- és szakrális épületeinek századfordulón készült üvegfestményeiről a Szabadkai Városi Múzeum kiadásában. A magyar szerző, Korhecz Papp Zsuzsanna sokoldalú, jelentős munkássággal rendelkező, jól felkészült restaurátorművész, Budapesten, a Magyar Képzőművészeti Egyetem festő-restaurátor szakán szerzett diplomát. Közel másfél évtizedes szakmai munkássága alatt nemcsak a legértékesebb vajdasági műtárgyak restaurálását végzi nagy szakértelemmel és elkötelezettséggel – többek között nemrégiben fejezte be a szabadkai régi városháza monumentális történeti

arcképcsarnoka festményegyüttesének restaurálását – de mint a műtárgyak szakavatott ismerője, kutatási eredményeit A barokk a Vajdaságban, az Újjászületések, és most megjelent Vitrázsok a Vajdaságban című könyvében írja le.

A könyvnek nagy előnye, hogy érthetően, logikusan követi a történeti előzményeket, a nemzetközi összefüggéseket. Összefoglalja a műhelyek és művek kapcsolatát, felsorolja és részletesen ismerteti a magyarországi és a külföldi üvegfestő műhelyek és az egyes üvegfestő mesterek tevékenységét. Kitér a legfontosabb üvegmegmunkáló és üvegfestészeti technikák ismertetésére, majd végül kis tanulmányban ismerteti a vitrázsrestaurálás legfontosabb alapelveit. A szöveges részt kiválóan értelmezik a fennmaradt művekről készült jó minőségű felvételek. Az üvegfestmény-részletekből, a vitrázsokat megelőző színes kartontervekből és a különböző üvegfestészeti technikák leírásából betekintést nyerhetünk a korabeli üvegfestő műhelyek titkaiba, mindenki számára megismerhetővé válnak az egykor csak a beavatottak által ismert módszerek.

Korhecz Papp Zsuzsanna, most megjelent könyvében – a szűkebb szakmának, de az érdeklődők szélesebb körének is – érthető formában, eddig publikálatlan, fontos adatokat közöl és mutat be, jól elemezhető, színes képanyaggal együtt, a 19. század második fele és a századforduló iparművészetének egy jelentős fejlődésen keresztüljutott műfajáról, a díszes, ólmozott üvegablakokról. A tanulmány összegző válogatás a sokféle, változatos kompozíciójú, gazdag színvilágú, nagy szakmai felkészültséggel elkészített üvegfestmények legszebb darabjaiból, a legjobb mesterek műhelyeinek alkotásaiból, az egykori Osztrák-Magyar Monarchia déli részének, a Vajdaságnak – ma a Szerbiai Köztársaság része – területéről. A közreadott kutatási eredmények gazdagítják az átfogó tudást az utóbbi évtizedekben megindult historizmus-kutatásában az üvegablakok területén is.

Mester Éva

**ICOMOS Híradó,
a Magyar Nemzeti Bizottság közleményei**

**Szerkesztőség: H-1014 Budapest, Szentháromság tér 6.
Levél cím: H-1535 Budapest, Pf. 721.
Telefon/fax: +36/1/212-76-15
E-mail: secretariat@icomos.hu
Honlap: www.icomos.hu
Kiadja az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága
Felelős kiadó: Dr. Nagy Gergely
Szerkesztő: Keller Annamária
HU ISSN 2062-4964 (Nyomtatott)
HU ISSN 2062-4972 (Online)**

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság tagságával járó előnyök:

- informáltság a műemlékvédelem hazai és nemzetközi híreiről, eseményeiről, pályázatairól, ösztöndíjairól, stb.
- az ICOMOS elektronikus körlevelek, az ICOMOS honlap (www.icomos.hu), az ICOMOS Híradó és az ICOMOS News/Nouvelles ICOMOS révén
- ingyenes belépésre jogosító tagsági kártya a világ legtöbb múzeumába, műemlékébe, romterületére
- az UNESCO/ICOMOS Dokumentációs Központjának szabad használata

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság pártoló Jogi tagja:
Kulturális Örökségvédelmi Hivatal